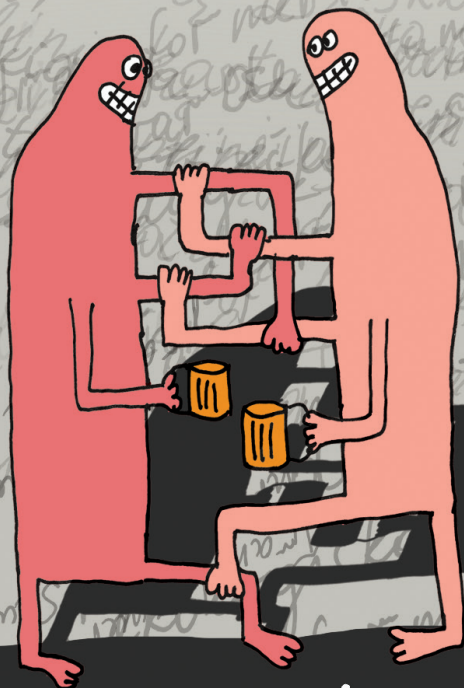

ALGIRDAS KAUŠPĒDAS

PIEŠĒ ARŪNAS KAVALIAUSKAS

Gyveno kar ta
bičas ir kaimynas

Pokalbiai prie alaus

TYTO ALBA

ALGIRDAS KAUSPĖDAS

PIEŠĖ ARŪNAS KAVALIUSKAS

Pokalbiai prie alaus

VILNIUS 2019

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISBN 978-609-466-432-8

© Algirdas Kaušpėdas, 2019

© Arūnas Kavaliauskas, piešiniai, 2019

© „Tyto alba“, 2019

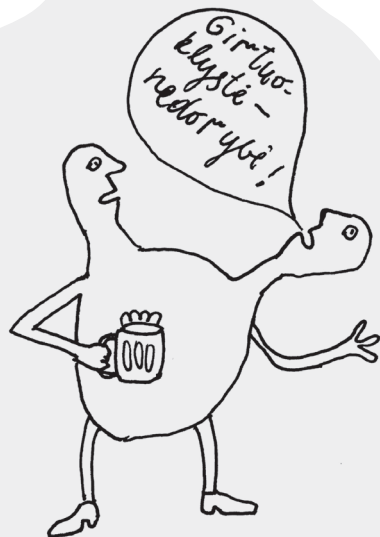
Kodėl?

Gyveno kartą bičas, kuris turėjo brolių. Abu mėgo alų, tačiau su broliu bičas alaus negerdavo.

Kodėl? Sunkus klausimas... Bičiui buvo ne vis vien, su kuo gerti alų, – brolis, su visa pagarba jam, netiko prie alaus pokalbio. Nors bičas ne kartą mėgino nuoširdžiai su broliu pasėdėti – ne tas. Kažkas pernelyg pažįstamo, pernelyg nuspėjamo, pernelyg banalaus. Galų gale brolis yra artimas giminaitis ir nebūtina iš jo reikalauti per daug...

Bičas alų gerdavo su kaimynu.

Kaimynas buvo kitoks. Jis nebuvo artimas. Tiesiog buvo smagus ir dėmesingas. Su kaimynu buvo galima pasikalbėti nuo dūšios – nebuvo baisu susipykti. Kaimynas patiko bičiui, galima teigti, kad bičas netgi savotiškai jį mylėjo, bet niekada to nerodė. Bičas ir kaimynas buvo du laisvi ir nepriklausomi bičiuliai.

Siamo dvygnys ištoko
į Valančiaus sąjūdį,
visiškai to nesuderinęs
su broliu

Labirintas

*Patarimas visada sukti į kairę man priminė
įprastinę formulę – kaip rasti centrinę
aikštelę tam tikruose labirintuose.*

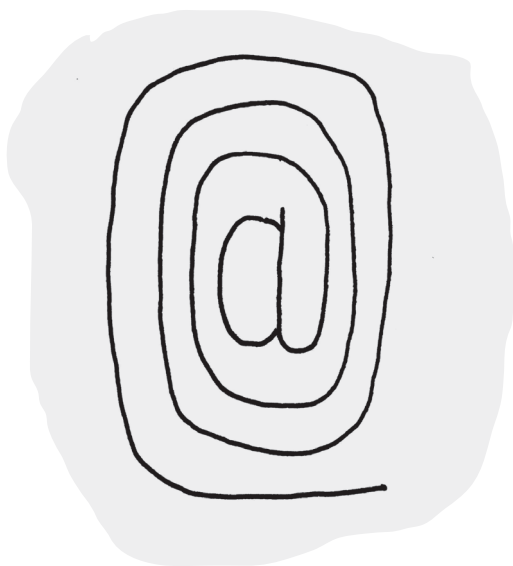
Jorge Luis Borges

Kartą bičas pasiklydo labirinte. Tiesą pasakius, kurį laiką bičas nė neįtarė, kad gyvena labirinte, kol beklajodamas sutiko kaimyną. Tas viską ir paaiškino – labirinte reikia ieškoti išėjimo. Keista, bičui buvo taip įprasta priėti akligatvį ir vėl grįžti, o paskui bandyti dar kartą eiti tuo pačiu keliu. Reikalas tas, kad ir bičas kai ką pastebėjo – labirintas gyvas. Kiekvieną kartą tas pats kelias galėjo baigtis akligatviu arba tapti kryžkele, kur prasideda nauji keliai. Dar bičas suprato, kad labai svarbu, kaip keliu judėsi: sparčiai ir ryžtingai, iki pasieksi posūkį, ar atsargiai, vis atsigręždamas. Kartais tik pasižiūrėjus į praeitį kelias imdavo ir pakeisdavo kryptį. Todėl eidamas keliu privalėjai visą laiką sekti kelią ir ženklus. Kelio ženklai įspėja, draudžia, pataria arba klaidina. Todėl, neprarandant spartos, būtina neprarasti ir sveikos nuovokos – laiku sustoti ir apmąstyti ženklus. Aklai pasitikėti ženklais negalima, jie sukti ir dviprasmiški – tam ir egzistuoja labirintas, kad įmintum jo mįslę.

Tokiomis apsisprendimo dienomis bičas neretai sutikdavo kaimyną. Jie susėsdavo prie alaus ir nuoširdžiai aiškinauosi, ką vienas ar kitas ženklas reiškia.

– Pavargau... Norsėjau skirtingais keliais ir pagal ženklus, jau trečią kartą atsitrenkiu į tą pačią sieną, – pasiskundė kaimynas.

- O ar tu bandei apeiti iš kairės? – paklausė bičas.
 - Na, žinai, kairiau nebūna. Didžiausią lanką apsukau.
 - Klausiu, nes bandžiau iš dešinės, bet irgi nieko nepešiau. Teks kastis arba... eiti per viršų, – samprotavo bičas.
 - Per viršų nepavyks – pasikeitė labirinto valdžia. Kol dar neapšilo, tai nieko nesprendžia... Bandykim kastis iš apačios. Pažįstu vieną patikimą kurmį. Ima daug, bet po siena pasikasa per kelias savaites.
 - Na... bet tai nelegalu. Labirinto teisėjai gali neįskaityti viso etapo. Paskui nugrūs į pačią eilės pabaigą... Vėl viskas nuo pradžios...
 - O tai kokią matai išeitį? – nekantravo kaimynas.
 - Pabandom suktuką... – paslaptinai tarė bičas.
- Suktukas buvo kraštutinė sprendimo paieškos priemonė,

nes niekada negali žinoti, kaip pasisuks, tačiau kartais jis pasiūlydavo genialią išeitį. Sukti reikia skaidraus stiklo ką tik išgertą alaus butelį. Geriausia, kad sukant dar šiek tiek putotų.

Bičas išsitraukė iš kuprinės tam reikalui išsaugotą „Utenos“ buteliuką, pasiūlė kaimynui, pats užbaigė antrą pusę ir dar putojantį butelį smarkiai pasuko.

Butelis sukosi ilgai.

– Lietuviška ruletė, – nusijuokė bičas, laukdamas butelio sprendimo.

Pagaliau butelis sustojo. Bičiulių nusivylimui nebuvo ribų – butelis nurodė vėl tą pačią kryptį, iš kur, ką tik atsimušę į sieną, grįžo keliautojai.

– Ką darom? – pakėlė akis kaimynas.

– O kas labirinto gale? – staiga paklausė bičas.

– Beveik nieko... Aikštelė, apjuosta rožių gyvatvore, geriamojo vandens fontanėlis ir varpas.

– O kas bus, kai paskambinsi varpu?

– Pabaiga.

– Tai... kur mes taip skubam?.. – lėtai paklausė bičas.

– Nežinau... Daugelis siekia kuo greičiau pereiti labirintą ir sėdėti rožyne, bet, įtariu, ne tai svarbiausia...

– O kas, tavo manymu, svarbiausia?

– Kelias... Kelias, kurį patyrei labirinte.

– Bet tai mano vargas, mano kančios beieškant išėjimo, mano klaidžiojimai...

– Taip.

– Žinai, aš nebenoriu niekur eiti... – žvelgdamas į butelį suabejojo bičas. – Man gana.

– Ir taip nutinka. Bet, paklausk, problema ne ta, kad sustosi, bet ta, kad paskui visą gyvenimą krimsies, kad sustojai...

– Galbūt... galbūt... – svarstė bičas. – Galbūt tu teisy. Tiesiog akimirką suabejojau: kam visa tai?

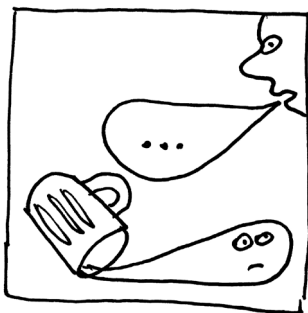
– Tau. Tai tavo gyvenimas. Elkis su juo kaip tinkamas.

Jau kurį laiką bičas nenuleido akių nuo mistinio butelio, kol tas iš lėto, iš lėto susvyravo ir greitėdamas nusirito po stalą. Bičas plačiai šypsodamasis pirštu parodė į butelį, pas-
kui atsistojo ir tarė:

– Gerai, niekur nedingsi, butelis kviečia eiti, bet pažadėk, kad eisim kartu ir kad neskubėsime...

– Pažadu. Kiekvieną kartą, po kiekvieno posūkio rasime laiko pasikalbėti, aptarti ženklus ir būtinai kartu atsigersim alaus.

– Tada kylam, – tepasakė bičas ir užsimetęs kuprinę pasuko butelio nurodyta kryptimi.

Pimmokas

*Alus yra intelektualų gėrimas.
Labai gaila, kad idiotai
taip pat jį geria.*

Ray Bradbury

Gyveno kartą bičas, kuris labai mėgo alų. Kodėl? Ogi buvo pripratęs alutį ragauti nuo mažų dienų. Dar būdamas vaikas, ne kartą padėjo seneliui virti kaimišką alų. Gal dėl to, kad tai buvo pirmasis gėrimas, netikėtai kalęs į galvą ir priverkęs bičą iš pradžių be priežasties juoktis, plepėti niekus, o paskui siaubingai vemti... O gal dėl to, kad alus jam reiškė savotišką bilietą į vyriškumą. Bėgo metai ir... bėgo alus. Bičas vis labiau vertino alų ir laikė jį nepakeičiamu pokalbių palydovu. Gerti alų bičiui prilygo tam tikrai lietuviškai meditacijai, leidžiančiai lėtai ir nuosekliai kalbėtis su kaimynu. Reikalas tas, kad bičas ir kaimynas, neatsigėręs alaus, nebuvo labai kalbūs. Tik alus palengva sužadindavo nuoširdų norą pasakyti tai, kas guli ant dūšios.

Kartą begerdami Pakruojo dvaro tamsųjį alų bičiuliai sušnekėjo tokią kalbą:

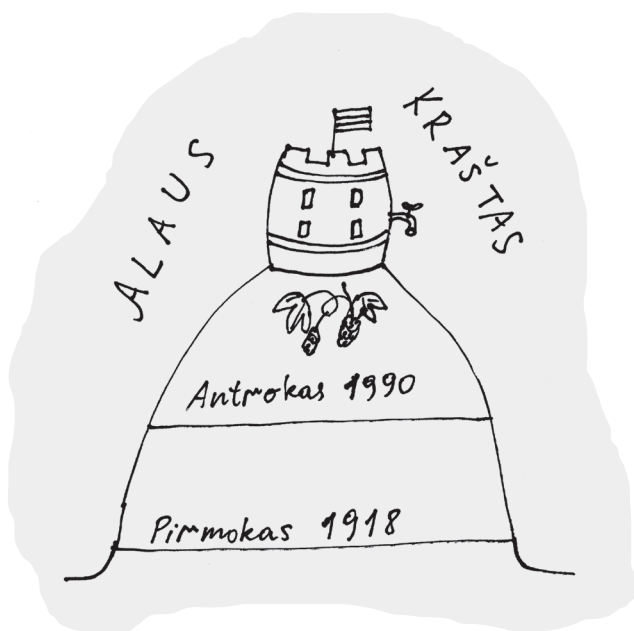
– Kaimyne, štai aš kartais pagalvoju, kokio gėrimo šalis yra Lietuva: alaus, vyno ar degtinės?

– Sovietiniais laikais buvome priskirti „degtinės juostos“ šalių grupei, bet dabar, regis, prisiminėm savo šaknis ir vis dažniau ragaujam alų.

– Kiek aš pamenu savo senelį – jis buvo pasimetęs tarp alaus ir naminės. Alaus reikalą Lietuvoje žiauriai pagadino bolševikų okupacija ir Hitlerio karas. Senelis pasakojo, kad

macna naminė neramiais laikais buvo pati kiečiausia valiuta, kuri labai dažnai padėdavo šeimai išgyventi. Davei butelį kareiviui, ir išsaugojai arklių ar... dukrą.

– Suprantama, karo metu degtinė paklausiausia... Bet prie Smetonos degtinė buvo ponų gėrimas, – paaiškino kaimynas. – Kaime visi gėrė tik alų. Todėl Aukštaitijoje alų virė vos ne kiekviena sodyba. Tarp kitko, degtinė į Lietuvą tik devynioliktame amžiuje su carais atėjo, su pramoniniu spirito distiliavimu. Caro valstybės monopolis neatsakingai girdė liaudį ir taip pildė biudžetą. Štai tada ir įsisiūbavo rezistencinis Valančiaus sąjūdis. Iki tol problemų dėl alkoholio nebuvo: valstiečiai gėrė alų, o ponai midų, na gal dar starkos, trejų devynerių ar zubruvkos užsipildavo sveikatai.

– Žinai, man degtinės galėtų ir nebūti, – samprotavo bičas. – Alus yra pats natūraliausias grūdų fermentacijos gėrimas. Visi stiprūs gėrimai varomi iš alaus. Iš miežių alaus daro viskį, iš kviečių ar rugių alaus daro degtinę, iš kukurūzų alaus – burboną. Gali sakyti, kad degtinė yra rektifikuotas alus arba... sugadintas alus... Kam ta degtinė, kai vietoj dviejų čerkų degtinės gali išgerti dvi stiklainaites pirmoko ir tampa taip gera...

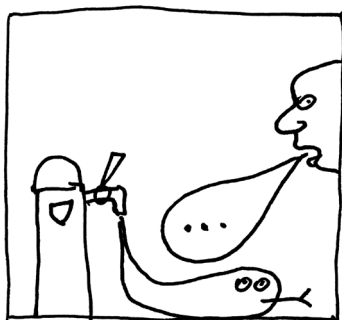
– O kas tas pirmokas? – sukluso kaimynas.

– OK, paaiškinsiu, – nusišypsojo bičas. – Pagal stiprumą kaimiškas alus skirstomas į tris klases. Pirmą kartą iš kubilo nutekintas alus yra pirmokas. Jis stipriausias – 7–8 laipsnių. Kuo ilgiau jį laikai, tuo stipresnis. Gali išvirti ir 12 laipsnių alų. Antrokas suputoja antrą kartą salyklą užpylus karštu vandeniu. Jis būna 4–5 laipsnių. Trečiokas – paskutinis tekinimas, – kelių laipsnių gaivusis gėrimas, labiau primena girą. Trečiokas labiausiai patinka moterims. Geras pivorius (taip mano kaime vadinamas aludaris), tarsi išmanus pečkuryš, baliaus metu sumaniai naudojami skirtingu alaus stipriui: kai reikia pakaitinti svetelius – duoda pirmoko, kai publika pernelyg užkaista, žemina pavarą – neša antroką, o jau visiems pradėjus šokti – trečioką atsigaivinti.

– O ar tau, biče, teko tokiuose alaus baliuose pačiam dalyvauti? – susidomėjo kaimynas.

– Žinoma, mano vestuvėms geriausias kaimo pivorius Kepalas pagamino penkiolika bačkų alaus. Pirmas baigėsi pirmokas... o baliaus pabaigoje liko tik bačka trečioko... Nu labai trankios vestuvės buvo... Svečiai daugiau nieko, be alaus, ir negėrė... Buvo taip linksma, kad įsišėlęs jaunimėlis šoko ant stalų, o atgaivai krito pro sodybos langus į sodą su pamergėm obuoliauti.

- Jooo, teisingas kaimiškas alus gerai veža...
- Žinai, mano galva, Lietuvos laukia nuostabi alaus šalies ateitis. Būsime tokie pat populiariūs kaip belgai ar čekai! – įsijautė bičas. – Svarbiausia – atkurti lietuviško kaimiško alaus tradicijas.
- Tai gal pagal tavo senelio receptą išsiverdam alaus patys? – netikėtai pasiūlė kaimynas.
- Verdam!!! – entuziastingai sušuko bičas ir puolė su pasigardžiavimu aiškinti kaimo aludarystės meno niuansus.

Vienybės piliakalnis

*Tai, ko negali gauti, visada atrodo
geriau už tai, ką turi. Tai ir yra žmogaus
gyvenimo romantika ir idiotizmas.*

Erich Maria Remarque

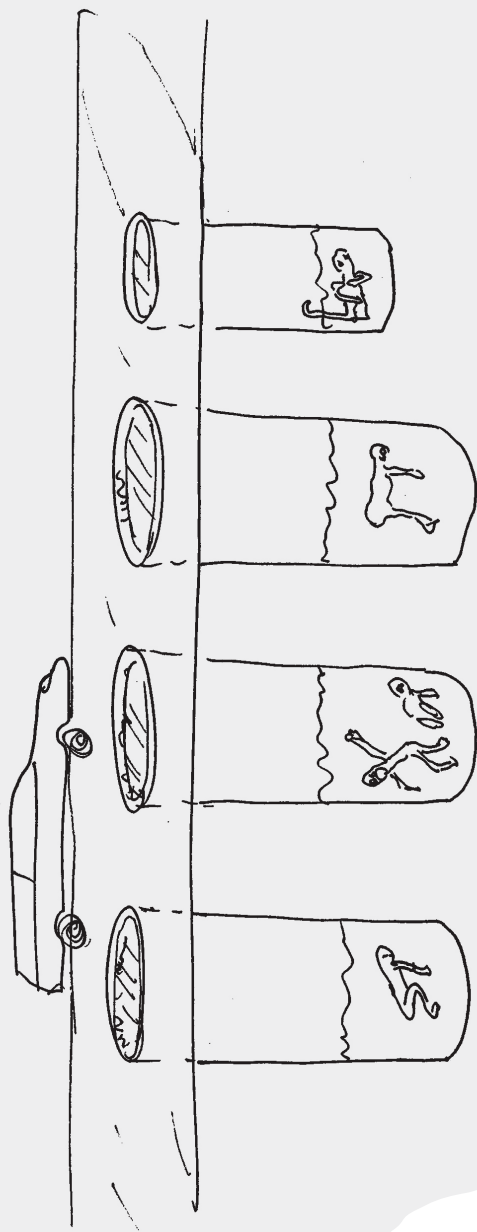
Gyveno kartą bičas, kuris buvo klestintis verslininkas. Vieną dieną pelningai įgyvendinęs eilinį verslo projektą garsiai tarė:

– Kaip būtų puiku parašyti verslo planą... savo gyvenimui. Nupiešti savo gyvenimo viziją, misiją, tikslus, procesus, biudžetus, žodžiu, viską, ko reikia gyvenimo sėkmei pasiekti. Bet... koks plano turinys? Ko aš noriu? – paklausė savęs bičas. – Milijardo? Šlovės? Ilgiausių metų? Vis tiek reikės mirti... ar turtingam, ar biednam, ar sveikam, ar paliegusiam... ir su medaliais, ir be jų!

Kokia žmogaus gyvenimo plano esmė? Kaip parašyti sėkmingą projektą su nesėkminga pabaiga? Kokie kriterijai, kokie rodikliai, kokie faktai parodys ir įrodys gyvenimo verslo plano sėkmę? Bičas suprato, kad be kvalifikuotos pagalbos neišsivers, ir tučtuoju kreipėsi į vienintelį patikimą konsultantą – savo kaimyną.

Šis gerokai nustebo, bet už gero alaus bokalą gali patarti bet ką, todėl netrukus ant bičo stalo jau gulėjo paskubom nupieštas gyvenimo projekto eskizas. Projekto esmė – ir po mirties išlikti versle. Kaimynas paminėjo du labai sėkmingus analogus: senovės Egipto faraoną Cheopsą ir... bolševikų vadą Vladimirą Iljičių Lenina. Abu po audringo gyvenimo sugebėjo išlikti versle ir lig šiol yra gausiai vizituojami: vienas

Formalno šulinių alėja magistralėje A1

Kairo Egipto muziejuje, kitas savo mauzoliejuje Maskvoje, Raudonojoje aikštėje. Taigi ir bičiui kaimynas patarė investuoti į milžinišką piliakalnį – bičo kapą, kuriame jis turėtų būti užbalzamuotas (tiksliau sakant, pagal lietuvišką tradiciją užmarinuotas) skaidriame karste.

Bičo kompleksas turėtų tapti didžiausia Lietuvos turistinė įžymybė ir kelis kartus pranokti Europos centrą, Kryžių kalną ir Grūto parką kartu sudėjus!

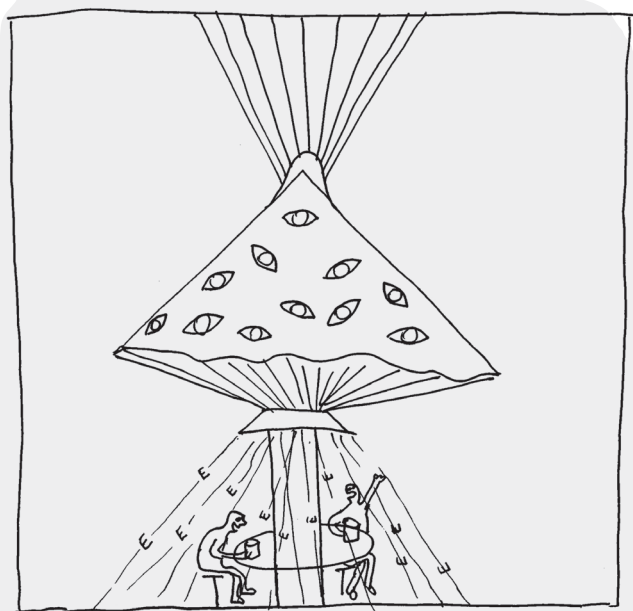
Buvo parinkta ir vieta – šalia „Via Baltica“ magistralės Strazdiškių kaime, kur susikerta A5 ir A7 automagistralės. Būtent čia susilieja dvi svarbiausios Europos geopolitinės srovės tarp vakarų ir rytų ir tarp pietų ir šiaurės.

Savo monumentą bičas pavadino Vienybės piliakalniu. Kodėl vienybės? Na todėl, kad vienybė yra aukščiausia dvasinė vertybė, apdainuota „Tautiškoje giesmėje“: „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!“, bet iki šiol taip ir nepasiekta. Kodėl piliakalnis? O todėl, kad mus traukia senovės šlovė, nepriklausoma pagoniška laikysena.

Dar pirmąjį vakarą kaimynas po ketvirto bokalo alaus sugalvojo puikią Lietuvą vienijančią idėją – Vienybės piliakalnį supilti iš lietuvių suvežtų žemių ir akmenų. Kiekvienas iš savo sodybos atvežęs maišą žemės ar akmenį simboliškai pasilaidotų kartu su biču. Reikalas tas, kad čia galėtų suveikti dvi prigimtinės lietuvių meilės: meilė kalnams ir meilė kapams.

Tad bičas minėtose magistralėse pastatė milžiniškus *outdoor* plakatus, kviesdamas visus pravažiuojančius pro šalį tautiečius aukoti žemes ir akmenis kapui-kalnui supilti. Žodžiu: vieninga, didinga ir darnu.

Įgyti pomirtinę tautos vienybę ant milžiniško kalno daugeliui pasirodė išmintinga mintis. Bičas tapo populiariu

*Musmirės formos pavėsinė
koncentruoja pagonišką energiją
iš kosmoso, kuri mumifikuoja
mintis*

žmogumi. Apie jį kalbėjo, rašė, kūrė reportažus, juo stebėjosi ir... iš jo tyčiojosi visas priešų pasaulis. Lietuva su savo darniausiu (kai kas sakė „durniausiu“) dvidešimt pirmo šimtmečio Vienybės piliakalnio projektu vėl garsiai priminė apie save visai planetai!

Vieną dieną Lietuvos Respublikos prezidentui baigėsi kantrybė ir bičas buvo iškviestas į prezidentūrą.

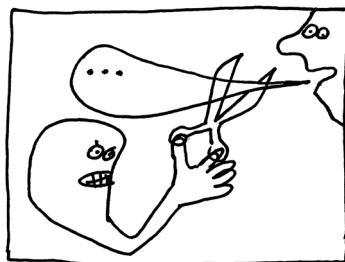
– Biče, – tarė prezidentas, – aukštai vertinu tavo gražią iniciatyvą sukurti tautos kapą Vienybės piliakalnį, tačiau ar pačiam neatrodo, kad pasilaidoti, taip sakant, mumifikuotis, kalno viršūnėje, prieš tai netarnavus tautai visuotinai išrinkto lyderio pozicijoje, gal kiek nekuklu? Pasvarstykime. Ar nebūtų išmintingiau toje vietoje įkurti Lietuvos prezidentų panteoną?

Staiga bičas suprato, kad akyse žlunga jo gyvenimo verslo planas ir vietoj bičo į skaidrų karstą atsiguls prezidentas.

– Aš... – tyliai ištare bičas, norėdamas paaiškinti, bet nespėjo.

– Tau, biče, pats laikas žengti į politiką. Pradėk nuo Seimo nario, tada į premjerus, na ir... kai įgysi politinės patirties, galėsi balotiruotis į prezidentus, – su plačia šypsena veide tarė Jo Ekscelencija ir atsisveikindamas ištiesė ranką.

– Nereikėjo man kurti to savo gyvenimo verslo plano, – tyliai tepasakė bičas, stovėdamas ant prezidentūros laiptų ir mintyse skaičiuodamas tikimybę būti išrinktam eiliniuose Seimo rinkimuose. – Vieni rūpesčiai...

Būti ir kurti

*Civilizacija remiasi ne kuriamų daiktų
gausa, o kūrybos įkarščiu.*

Antoine de Saint-Exupéry

Gyveno kartą bičas, kuris po trečio bokalo alaus ypač mėgdavo pafilosofuoti. Alkūnėmis parėmęs smakrą, nukreipęs žvilgsnį į toli aiškino kaimynui:

– Mes vis abejojame: kaip gyventi, ką veikti? Vis grįžtame ieškodami atsakymo į hamletišką klausimą: būti ar nebūti?

– O jei būti, tai kaip? – tarsi skaitydamas bičo mintis papildė kaimynas, skaniai ant viršaus užpylęs alaus.

– Stebėti svetimą pasaulį ar kurti savo – matyti ir matuoti pasaulį savimi? – pritariamai sudaužė bokalais bičas.

– Bl..., viskas taip sudėtinga... – sukluso kaimynas.

Bičas pažvelgė globojančiu žvilgsniu į kaimyną ir kalbėjo toliau:

– O ką tu manai? Čia tau ne du pirštus apmyžti... Tai du skirtingi keliai... Pirmas: stebėti pasaulį – patogiausia neparodant jokių savo tapatybės ar intereso ženklų: indiferentiškai, ramiai ir abejingai. Antras: kurti pasaulį – drąsiai, originaliai, konceptualiai. Abu keliai turi savo privalumų. Pirmasis be rūpesčių, bet ir be kūrybos džiaugsmo. Antrasis kupinas saviraiškos triumfo, bet pavojingai sekinantis.

Kaimynas vėl gurkštelėjo alaus, dabar jau pats pažvelgė bičiui į veidą ir paklausė:

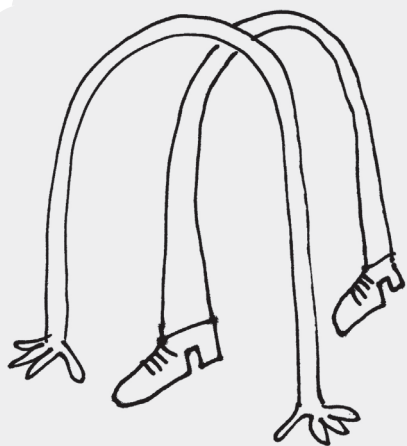
– O ar įmanoma sujungti buvimą su kūrimu? Būti ir kurti?

Šio klausimo bičas laukė seniai:

– Geras klausimas! Taip... – mėgaudamasis būsimu atsakymu tempė bičas, – tai gali atsitikti, bet su viena sąlyga... Žmogaus gyvenimas turi tapti menu – meno kūrinium!

– Kaip tai? Kodėl menu? – subliūško kaimynas.

– Menas bendrina tai, kas buvo ir yra, o kartu konstruoja tai, kas bus. Mene per asmeninę būties interpretaciją gali

Triumfo arka,
žengianti pro
triumfo arką

būti sujungtos daugelio patirtys. Menas tuo ir žavus, kad originalia ir žaisminga forma išsaliutuoja paprastai banalų turinį. Taigi, tikras menininkas yra stebėtojas, kuriantis stebimo pasaulio asmeninį vaizdinį – savo pasaulį.

Ant bičo bokalo krašto nutūpė didelė tamsiai mėlyna musė. Bičas pažvelgė musei į facetines akis, tačiau, taip ir nesulaukęs akių kontakto, tingiai suktelejęs virš bokalo riešą, tęsė:

– Kaimyne, pasistenk suvokti savo gyvenimo dramą kaip meną. Kaip tai darė Salvadoras Dali, pastatęs savo gyvenimo meno muziejų gimtajame Figereso miestelyje, arba faraonas Echnatonas, sukūręs asmeninį tikėjimą ir pastatęs Amarnos miestą. Tebūna gyvenimas – meninis aktas! Išgyvenk save iki meniškos pabaigos! Pakilk iš pragmatiškos materialios erdvės į meninę – dvasinę, kur atsiskleidžia tavo pasaka, tavo subjektyvus pasakojimas, tavo fantazijų tiesa! Pamėgink įsivaizduoti save esant meno kūrinį! Sužydek dievišku kūrybos žiedu ir palik vaikams saldų priminimą: gyvenimas ne kalėjimas, o žaidimų aikštelė...

Kaimynas suprato, kad bičas po ketvirto bokalo pereis prie kvantinės fizikos. Tad suskubo keisti temą:

– Biče, puiku, šimtu procentų pritariu tavo pasaulėžiūrai! Ta proga norėčiau tau pristatyti savo kūrybą. Siūlau paėjėti iki mano daržo ir pasigrožėti milžiniškų moliūgų užderėjusiu derliumi. Aš juos ne tik stebėjau, bet ir kasdien laisčiau.

Bičas atsiduso, plačiai nusišypsojo ir nenoriai pakilo eiti:

– Na, jei moliūgų – tai moliūgų... Gal tai ir yra „būti ir kurti“ koncepto įsikūnijimas.

Auksinis laikrodis

*Žinai, kada išties tapau nevykėliu?
Kai pradėjau manyti esąs nevykėlis.*

Umberto Eco

Gyveno kartą bičas, kuris gulėdamas kopose prie jūros, tuščioje palapinėje, negalėjo patikėti – susidėjusi su kaimynu ji paliko jojo panelė.

Pirmą kartą gyvenime su panele išsiruošė į savarankišką žygį prie Baltijos, į Šventąją, ir še tau: bičą ištiko skaudi likimo tragedija – jis išduotas. Ir ne bet kaip, o dvigubai – ji išdavė ir panelė, ir geriausias draugas.

Kaip galėjo taip atsitikti, kad bičas taip neapdairiai pasikvietė į kelionę kaimyną? Ko gero, iš nepatyrimo. Bičas manė, kad kaimynas bus jo svitos dalis – šalia panelės dar ir bičiulis. Bičiui net į galvą nešovė, kad kaimynas pavilios jo draugę. Naivuolis, pats kaltas, o dar tas delsimas, tie platoniški santykiai su panele... Jau seniai reikėjo kilti į aistros ataką, bet bičas buvo neryžtingas ir vis atidėliojo, laukė tinkamo momento. Ir liko vienas.

Prabėgo kelios dienos, o bičas vis laukė grįžtant panelės ir kaimyno. Ruošėsi, ką pasakys, kaip išreikš savo nusivylimą, kaip jie bus sugėdyti. Bičas vaikščiojo basas jūros krašteliu ir garsiai repetavo savo kalbą. Keista, bet tai kėlė jam nuotaiką, tai buvo taip pergalinga ir akivaizdžiai teisinga, kad bičas kartojo ir kartojo vis išpūdingesnes naujas kalbos versijas.

Tuo tarpu jūros krantu iš šiaurės į bičą artėjo mergina. Ji buvo ilgaplaukė, su mergaitiškai baltu dviejų dalių maudy-

muku, ant klubų užsimetusi geltoną skarą su ilgaus kutais. Saulėje blizgančios šokoladinės kojos tarsi užbūrė bičą – jis nutilęs sustojo. Priartėjusi mergina nusišypsojo ir nuleidusi akis rengėsi prasilenkti. Ir tada bičas nei iš šio, nei iš to tarė:

– Labai atsiprašau, atleiskit, kad trukdau, bet prieš pusvalandį vaikštinėdamas pakrante pamečiau laikrodį. Gal jūs matėte?

– Ne, nemačiau, – lėtai ištare mergina susirūpinusiu veidu. – O kaip jis atrodė?

– Auksinis, – automatiškai ištare bičas, – visas auksinis: ir apyrankė, ir laikrodys. Senelio palikimas...

– Oi... – tepasakė mergina ir nejučiom įdėmiu žvilgsniu pradėjo ieškoti laikrodžio.

Bičas sekė paskui merginą, lyg ta žinotų, kur pamestas daiktas, ir nesustodamas malė istorijas apie senelio laikrodį. Netrukus jie jau tarėsi, kaip suefektyvinti paiešką ir kad keturios akys geriau už dvi.

Merginos vardas buvo Laima. Ji kartu su drauge poilsiauvo vasaros namelyje, ne taip toli už kopų. Draugė išvyko į Palangą susitikti su tėvu, o ji nusprendė pasivaikščioti ir pasidžiaugti jūra.

Po pusvalandį trukusio pasivaikščiojimo pirmyn atgal po plažą bičas pasiūlė patikrinti, ar nebus laikrodys paliktas palapinėje.

– Kam ieškoti, jei jis palapinėje? – nušvitusiu veidu tarė bičas.

Mergaitė neprieštaravo išmėginti visas galimybes, kad tik pavyktų surasti senelio laikrodį. Palapinėje buvo netvarka ir bičas, paprašęs merginą palaukti už kelių metrų, metė viską iš palapinės: miegmaišį, kuprinę, drabužius, maisto likučius, vyno butelį ir gitarą.

– Nėra... – tragiškai ištare bičas ir prisėdo ant miegmaišio.
– Tai grįžkime prie jūros dar paieškoti.
– Tai beviltiška, matyt, aš jį paskandinau jūroje, – bičas dramatiškai delnais užsidengė veidą.

Mergina atsiklaupė šalia ir bandė paguosti. Bičas su dėkingumo išraiška veide priėmė merginos užuojautas ir po nedidelės pauzės patetiškai tarė:

– Matyt, tai likimas. Praradau laikrodį, bet atradau Tave... gyvenau čia vienas, gyvenau ir įvyko stebuklas – pasirodei Tu. Pamiirškim tą nelemtą laikrodį, geriau atšvęskim mūsų susitikimą!

Bičas pasiėmė gitarą ir užgrojo savo firminę „Šiltos naktys – mielos, benaktės...“ Paskui jie gėrė vyną, pradėjo krapnoti lietus, jie įsitaisė palapinėje po miegmaišiu, iki vėlyvo vakaro daug kalbėjo ir juokėsi. Bičas nė neužsiminė apie savo draugų išdavystę – kam gadinti nuotaiką, kai taip smagu su Laima, kai gimė kažkas naujo, svaiginančio, kai taip sparčiai augo pasitikėjimo ir draugystės jausmas...

Lauke pasigirdo balsai. Kas čia? Chuliganai? Mergina prisiglaudė prie bičo... Palapinės angą atvėrė... panelė ir kaimynas.

Bičas nuščiuvo. Mergina išsigando. Vietoj ilgai ruošto ir kruopščiai suredaguoto išdavikus gėdijančios kalbos teksto bičas tepaklausė:

– Grįžot?

Kaimynas, supratęs situacijos privalumus, su dviprasmiška šypsenėle veide išsidrėbė palapinėje ir ėmė aiškinti, kaip viskas netikėtai susiklostė, kaip jie pametė pinigus ir turėjo pėsčiomis pereiti kone pusę Lietuvos, o panelė su neslepia ma panieka primerktomis akimis mėgino įvertinti merginą.

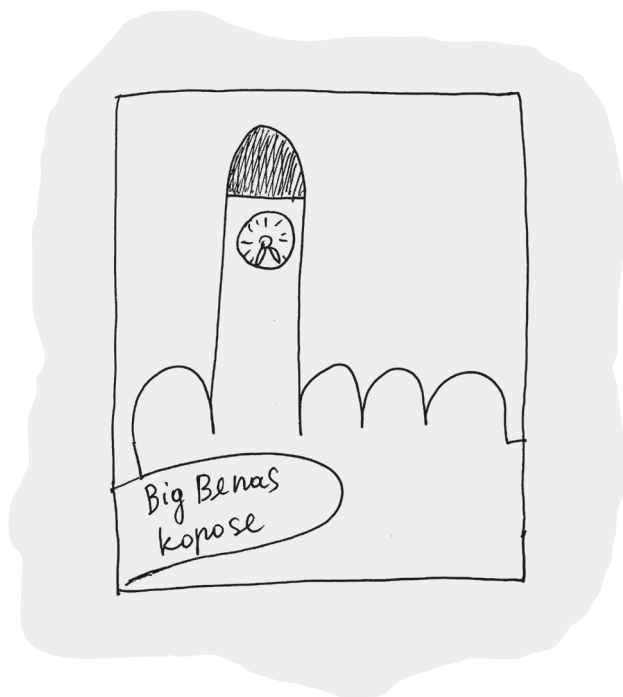
Bičas bandė supažindinti Laimą su draugais, paaiškinti,

kad jie tik šiandien susipažino. Mergina užsiminė apie aukštinį laikrodį...

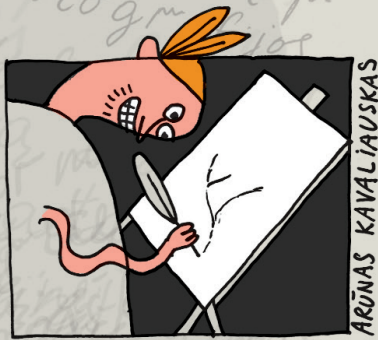
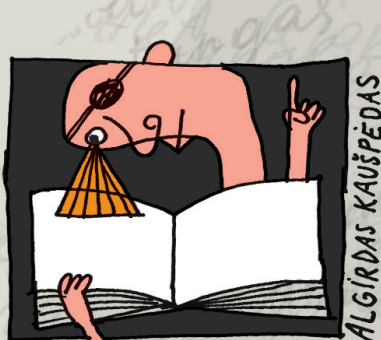
– Kokį dar laikrodį? – išvertė akis kaimynas. – Jis niekad neturėjo laikrodžio...

Viskas baigėsi tuo, kad bičas sutrikusią merginą išlydėjo namo, ir nors gavo jos telefono numerį, gėdydamasis įvykusio incidento, niekada jai taip ir nepaskambino. Palydėjęs merginą, bičas visą naktį vaikštinėjo jūros pakrante ir kartojo ne kaimyną ir panelę, o tik save kaltinančias kalbas... kol paryčiais sukūrė dainą „Ne tau, Martynai, mėlynas dangus...“

Į palapinę bičas daugiau negrįžo.

Debiutuojančio grafomano ALGIRDO KAUSPĖDO knyga „Gyveno kartą bičas ir kaimynas. Pokalbiai prie alaus“ susideda iš 80 trumpų novelių, iliustruotų tragiškais architektu ARŪNO KAVALIUSKO piešiniais.

Knyga nežinia kodėl (įtariame, kad autoriai norėjo atrodyti mįslingai) suskirstyta į keturias „P“ dalis: „Pasakojimai“, „Patyrimai“, „Patarimai“ ir „Paraštės“.

Knyga neturi jokio siužeto ir jokios prasmės. Knygos herojai bičas ir kaimynas tyli arba kalbasi nuolatos gerdami alų. Taip jie, autorių teigimu, liudija meilę tautiniam aludarių paveldui ir išreiškia tylią buitinę rezistenciją esamam antialkoholiniam režimui.

Prie alaus aptariamos pačios įvairiausios nūdienos temos: nuo gyvenimiškų iki pseudofilosofinių, nuo anekdoto iki grotesko. Tai eklektiška, nenuoširdi, ironiška knyga. Todėl šią knygą patartina skaityti labai atsargiai, nedidelėmis dozėmis, nuolatos abejojant teikiamomis įžvalgomis. Primygtinai rekomenduojame, kritiškai įvertinus turinį, neišsiduoti, kad knyga jus papiktino (šią reakciją ir provokuoja autoriai), o su plačia šypseną pasiūlyti knygą perskaityti nieko blogo neįtariančiam artimui.

Knyga turėtų sudominti nieko neieškančius ir nemąstančius žmones, taip pat vietinius zombius, politikos ligonius, nevisaverčius, emigruoti pasirususius LR piliečius, žodžiu, daugelį Lietuvos skaitytojų. Knyga aktuali ne dėl teikiamų atsakymų, bet dėl iškeltų klausimų!

Visos šioje knygoje aprašytos istorijos nužiūrėtos realiame gyvenime, tačiau neturi nieko bendro su autorių biografija.

Leidėjas

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt